

6. Інтеграл $\int \frac{dx}{\sin^2 x}$ рівен: 1) $-ctgx + c$; 2) $tgx + c$; 3) $-tgx + c$; 4) $ctgx + c$.
7. Інтеграл $\int \frac{dx}{\cos^2 x}$ рівен: 1) $-ctgx + c$; 2) $tgx + c$; 3) $-tgx + c$; 4) $ctgx + c$.
8. Інтеграл $\int a^x dx$ рівен: 1) $\frac{a^x}{\ln x} + c$; 2) $-\frac{a^x}{\ln x} + c$; 3) $\frac{a^x}{2\ln x} + c$; 4) $a^x + c$.
9. Інтеграл $\int \frac{dx}{x}$ рівен: 1) $\ln|x| + c$; 2) $-\ln|x| + c$; 3) $\frac{1}{2}\ln|x| + c$; 4) $\ln\left|\frac{x}{2}\right| + c$.
10. Інтеграл $\int \frac{dx}{x^2 - a^2}$ рівен: 1) $\frac{1}{2a}\ln\left|\frac{x-a}{x+a}\right| + c$; 2) $\frac{1}{a}\ln\left|\frac{a+x}{a-x}\right| + c$; 3) $\ln\left|\frac{a+x}{a-x}\right| + c$; 4) $\frac{1}{2a}\ln\left|\frac{a+x}{a}\right| + c$.

Практика використання подібних тестів в процесі преподавання математических дисциплін показала, що їх застосування зручно як для перевірки засвоєння теоретического матеріалу по предмету, так і для перевірки рівня умінь і навчків, необхідних для рішення практических задач. Перевірка знань студентів по засадам таких тестів багато часу не займає, але при цьому об'єктивно відображає наявні пробіли в вивченному матеріалі, що дозволяє їх своєчасно ліквідувати і тим самим підвищує якість преподавання вивчаємої дисципліни, забезпечує оптимальні умови для формування необхідних компетенцій.

Аноатація. Ігнатович С. В., Єфремова М. І. Тестовий контроль при підготовці майбутніх вчителів в рамках компетентнісного підходу. Формування компетенцій це найважливіша складова розвитку освіти. У статті розглянуто застосування тестування для перевірки рівня сформованості компетенцій в курсі математичного аналізу.

Ключові слова: компетенція, компетентнісний підхід, математичний аналіз, невизначений інтеграл.

Аннотация. Игнатович С. В., Ефремова М. И. Тестовый контроль при подготовке будущих учителей в рамках компетентностного подхода. Формирование компетенций – это важнейшая составляющая развития образования. В статье рассмотрено применение тестирования для проверки уровня сформированности компетенций в курсе математического анализа.

Ключевые слова: компетенция, компетентностный подход, математический анализ, неопределенный интеграл.

Summary. Ignatovich S. V., Yefremova M. I. Test control in the preparation of future teachers in the framework of the competence-based approach. Formation of competences is a major component of education development. The article describes the application of the test to check the level of formation of competences in the course of mathematical analysis.

Key words: competence, competence approach, calculus, indefinite integral.

Т. П. Коростіянecь

кандидат педагогічних наук, доцент

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса

korostiyanec@mail.ru

ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Педагогічний супровід – це особлива технологія освіти, що відрізняється від традиційних методів навчання і виховання тим, що здійснюється саме в процесі діалогу і взаємодії студента і викладача, і передбачає самовизначення студента в ситуації вибору і подальше самостійне рішення їм своєї проблеми.

Автор цієї концепції О. С. Газман визначив цей напрям як педагогіка свободи, мета якої розробити засоби для формування свободо здатної особистості.

Проблема освіти особистості в педагогіці свободи виступає як проблема індивідуального саморозвитку, а педагогічний процес як суб'єкт-суб'єктні відносини, співробітництво, співтворчість викладача і студента, в яких домінує рівний, взаємовигідний обмін особистісними смислами і досвідом. Гідна людини мета виховання – розвиток її як вільної індивідуальності, яка сприймається не як самодостатність, незалежність кожного від усіх, а як така свобода, яка реалізується через відповідальне служіння іншим, виявляється в зв'язках з іншими людьми.

Педагогічний супровід як безперервний процес професійної діяльності викладача, спрямований на створення педагогічних умов для успішного навчання, виховання і професійно-особистісного зростання студента в межах вузівської взаємодії.

Побудова такого процесу педагогічної діяльності враховує, з одного боку, педагогічні та психологічні закономірності освітнього процесу, а з іншого – весь досвід практичної роботи зі студентами, напрацьовані прийоми й технології. Психолого-педагогічні закономірності стають відправною точкою в постановці цілей і завдань педагогічного супроводу, у визначенні основних напрямів педагогічної допомоги для студента.

Головна мета педагогічного супроводу студента пов'язана із перспективним напрямом його діяльності, що орієнтована на максимальне сприяння особистісному та професійному розвитку. Досвід здійснення педагогічного супроводу доводить, що така мета може бути реалізована тільки тоді, коли досягається «перетин» початкової і прикінцевої мети діяльності у відношенні до особистості студента. Початкова мета взаємодії – визначення і формування готовності студентів до навчання у вищому навчальному закладі, за допомогою інтелектуальних, емоційних, мотиваційних, поведінкових дій, виявлення їхніх індивідуальних особливостей, як основи розвитку компетентності на першому етапі навчання у вищому навчальному закладі. Прикінцева мета взаємодії полягає у формуванні у студента психологічної, професійної, творчої готовності до майбутньої професійної діяльності, професійного саморозвитку.

Модель педагогічного супроводу заснована на взаємодії викладача та студента і є динамічною, оскільки розглядається не тільки як зразок, але і як дієвий механізм, який забезпечує ефективний професійно-особистісний розвиток студентів на всіх етапах навчання.

Затвердження ідеї супроводу в якості одного з основних умов успішного навчання у ВНЗ і професійного розвитку має ряд важливих напрямків. Ці напрямки стосуються цілей, завдань, принципів організації, змісту роботи, професійної позиції викладачів у відносинах з різними учасниками освітнього процесу, а також підходів до оцінки ефективності їх діяльності.

Модернізація сучасного освітнього процесу припускає «студентоцентрировану» спрямованість, що означає самостійність, комфортність і індивідуалізацію програм, збільшення ступенів свободи тих, хто навчається, відносно вибору ними різних індивідуалізованих освітніх траєкторій. У свою чергу поняття «індивідуальна освітня траєкторія» примушує переглядати підходи до відбору змісту освіти і технологій навчання.

Під індивідуальною освітньою траєкторією розуміємо персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного студента в освіті, тобто це є програма його індивідуальної активності, спрямованість і зміст якої визначаються його волездатністю як готовністю здійснювати свідомий вибір і діяти згідно етичної вольової відповідальності.

Педагогічний супровід освітньої діяльності завжди спрямований на конкретного студента, навіть якщо викладач працює з групою.

Суб'єктами педагогічного супроводу індивідуальної освітньої діяльності студента є: викладачі; куратор групи; адміністрація; батьки студента.

Вивчивши за допомогою куратора, та власних спостережень суб'єктний досвід студента, викладач розробляє моделі індивідуальних освітніх програм своїх студентів, з урахуванням їхніх інтересів, здібностей, можливостей, конкретних умов життєдіяльності. Крім того, він представляє студентам можливість познайомитися з ними та обрати найбільш відповідні, коректні до змісту програми, способи роботи, створює умови для вияву вибірковості студентом обраного програмного матеріалу, спільно визначає критерії оцінки його досягнень, здебільшого, не за прикінцевим результатом, а відповідно процесу його досягнення, найбільш оптимального та продуктивного. Обговорюються вигляд і форма презентації досягнутого студентом результату (від доповіді і заліку, до проекту).

У викладанні, що здійснюється за принципами педагогічного супроводу, акцент зміщується з програмового матеріалу на організацію вивчення матеріалу за індивідуальними освітніми траєкторіями. Викладач аналізує сам і допомагає зрозуміти студентові не тільки той зміст, що він засвоїв, але і самі шляхи засвоєння (за допомогою яких прийомів, техніки). Дехто зі студентів легко сприймає «на слух», у інших: краще розвинена зорова пам'ять. Наголос у завданнях переноситься на розуміння студентом того, що і яким чином він робить.

Крім того, викладач повинен допомогти у виявленні своєрідності обробки отриманої студентом інформації. У деякого зі студентів виявляється здатність до аналізу і порівняння різних фактів, подій, предметів («логіки», «аналітики»), у інших: виявляється схильність до засвоєння інформації у цілому, спираючись на інтуїцію («синтетики») (за І. Якіманською). Такий підхід стимулює студента до пізнавальної діяльності, надає йому можливість визначити для себе найбільш продуктивні способи перевірки власних можливостей у різних видах діяльності.

Викладач є не інформатором, а координатором, організатором діалогу, помічником, консультантом студентів з урахуванням їхніх індивідуальних здібностей, створює умови для особистісної реалізації кожного студента.

Викладач підтримує пошуки найбільш ефективних шляхів засвоєння знань, заохочує найцікавіші знахідки, аналізує спроби, що не відбулися, стимулює студентів до усвідомлення «поразок» і «перемог». Викладачем задаються питання «Як ти міркував, щоб прийти до відповідного висновку?» тощо. Він може розповісти про власні способи отримання результату, але не нав'язувати їх студентам, як обов'язкові. Застосовує викладач й діагностувальні процедури, спрямовані на виявлення пізнавального стилю тих, хто

навчається. Спираючись на це він прогнозує динаміку розвитку і успішність засвоєння ними навчального матеріалу.

Під час проведення занять повинні використовуватися різні форми спілкування між викладачем і студентами: монолог, діалог, полілог. Результати спостережень викладача на занятті, результати навчальної діяльності студентів фіксуються у карті, зокрема особлива увага приділяється розвитку індивідуальності, процесам його самопізнання та самовдосконалення.

Запропонований «алгоритм» заснований на взаємодії викладача і студента є динамічним, оскільки розглядається не тільки як зразок, але й як дієвий механізм, що забезпечує ефективний професійно-особистісний розвиток студентів на всіх етапах навчання у вищому навчальному закладі.

Анотація. Коростіянець Т. П. Педагогічний супровід професійної підготовки студентів. Представлена проблема педагогічного супроводу студентів при їх професійній підготовці. Розкрито сутність поняття «педагогічний супровід», розглянуті цілі і умови педагогічного супроводу професійно-особистісного розвитку студентів.

Ключові слова: педагогічний супровід, особистісний розвиток, індивідуальна освітня траєкторія.

Аннотация. Коростиянец Т. П. Педагогическое сопровождение профессиональной подготовки студентов. Представлена проблема педагогического сопровождения студентов при их профессиональной подготовке. Раскрыта сущность понятия «педагогическое сопровождение», рассмотрены цели и условия педагогического сопровождения профессионально-личностного развития студентов.

Ключевые слова: педагогическое сопровождение, личностное развитие, индивидуальная образовательная траектория.

Summary. Korostiyanets T. P. Pedagogical support of professional training of students. It presents a problem of pedagogical support of students during their training. The essence of the concept of "pedagogical support, discussed the purpose and conditions of pedagogical support of professional and personal development of students.

Keywords: pedagogical support, personal development, an individual educational trajectory.

І. В. Лов'янова

доктор педагогічних наук, доцент

ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет», м. Кривий Ріг

lovira22@i.ua

РОЛЬ ІГРОВИХ ФОРМ У ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОМУ НАВЧАННІ СТАРШОКЛАСНИКІВ МАТЕМАТИКИ

Форми організації навчання – зовнішнє вираження узгодженої діяльності вчителя й учнів, що здійснюється заведеним порядком і певним режимом [3, с. 159]. Зауважимо, що зручною з практичної позиції є тривимірна модель систематики форм організації навчання [2, с.248]:

- загальні форми організації навчання (індивідуальна, парна, групова, колективна, фронтальна);
- зовнішні форми організації навчання (урок, гра, семінар, лекція, конференція, самостійна робота, екскурсія, лабораторна робота, факультативне заняття, інші форми);
- внутрішні форми організації навчання (вступне заняття, заняття поглиблення і удосконалення знань, умінь і навичок, практичне заняття, заняття узагальнення і систематизації знань, заняття контролю знань, умінь і навичок, комбінована форма організації заняття).

Принцип професійної спрямованості регулює в освіті співвідношення загального і специфічного, визначає діалектичні взаємодії цілісного розвитку особистості і її особливого, професійного. Саме ця обставина визначає особливе дидактичне значення принципу професійної спрямованості у профільному навчанні. Реалізація принципу професійної спрямованості навчання визначає професійно спрямоване навчання математики (ПСНМ), яке, *по-перше*, сприяє формуванню: соціалізації особистості старшокласника; психологічної спрямованості на майбутню професію; стійкого інтересу до професійних сфер діяльності; мотивації навчання, яка стимулює пізнавальну діяльність учнів; *по-друге*, передбачає відбір змісту освіти на основі міжпредметних зв'язків профільних, загальноосвітніх дисциплін і курсів за вибором.

Орієнтуючись на загальні цілі формування професійної спрямованості особистості старшокласників, зміст професійно спрямованого навчання, рівень математичної підготовки випускників профільної школи, відбувається вибір загальних, внутрішніх та зовнішніх форм організації навчання. Критеріями вибору форми є:

- 1) наближення видів діяльності учнів на уроках математики до умов виконання завдань певних професій;
- 2) нестандартні прийоми організації діяльності; використання інформаційних, інтерактивних технологій тощо;